BOUTERBODE

Nr. 46 ~ een uitgave van het Paulus Archief ~ augustus 2011

GROTE EXPOSITIE IN GRONINGEN

STRIPMUSEUM OPENT DEUREN VOOR PAULUS-ILLUSTRATIES ÉN ANDER WERK VAN JEAN DULIEU

Het hing al een tijdje in de lucht, maar nu lijkt het dan echt te gaan gebeuren. Het Nederlands Stripmuseum in Groningen zal halverwege de maand november een grote tentoonstelling openen met werk van Jean Dulieu. Afwijkend van eerdere exposities van deze kunstenaar zal naast de vele Paulus-illustraties ook ander werk te zien zijn. Kunstliefhebbers kijken nu al uit naar het moment waarop dit onbekende werk, dat niets met de stripvorm te maken heeft, ontsloten gaat worden.

Het originele werk van Jean Dulieu is niet zo heel vaak op exposities te zien geweest. Ooit trokken de verzamelaars in groten getale naar Den Haag voor een verkoopexpositie van Paulus-illustraties bij Galerie Clemar. En later nog een keer in De Molen Adam te Delfzijl, toen samen met werk van zoon Franc van Oort.
Eind vorige eeuw waren er enkele fraaie Dulieu-exposities te zien: in het Textielmuseum te Enschede (1987), Museum van de Twintigste Eeuw te Hoorn (1989), Historisch Museum Het Kleine Veenloo te Veenendaal (1995) en Museum 't Behouden Huys te West-Terschelling (2002), maar daarbij richtte men zich steeds voornamelijk op zijn teken- en schilderwerk voor de verhalen van Paulus de boskabouter.

Uiteraard zal ook de expositie in Groningen voor een groot deel uit boskaboutergerelateerd materiaal bestaan, want dat vormt immers het bekendste deel uit het werk van Dulieu. Er zullen schetsen van Paulus te zien zijn, stripstroken uit alle perioden, boek- en tijdschriftillustraties plus de originele aquarellen van de posterset uit de jaren zeventig.
Bezoekers kunnen kennis nemen van tal van technieken waarin de kunstenaar werkte: potlood, pen, balpen, sepia, aquarelverf en schiftende verven. Bij dit alles zal er speciale aandacht zijn voor het onderwerp eikelmannetjes, dat zich leende voor een van zijn allerbeste Paulus-boeken.

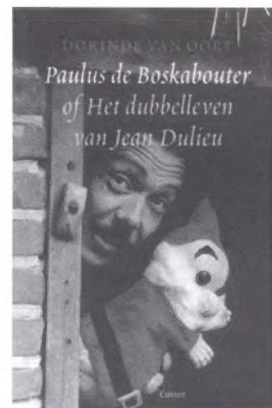
(Zie verder pagina 2)

PAULUS DE BOSKABOUTER OF HET DUBBELLEVEN VAN JEAN DULIEU

In vervolg op haar eerdere boek over de familie Van Oort (*Vrouw in de schaduw*), heeft schrijfster Dorinde van Oort zich de afgelopen jaren gestort op een beschrijving van het leven van haar eigen vader, Jean Dulieu (Jan van Oort).

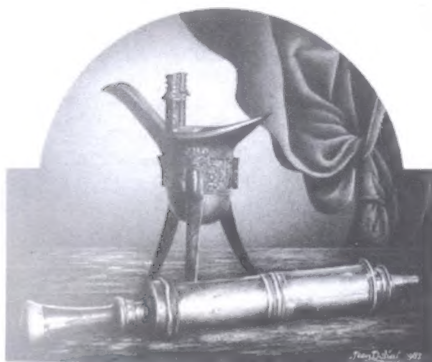
Zij kon dit doen doordat ze in het bezit kwam van de dagboeken van haar vader, die ze diepgaand bestudeerde voor de biografie van – zoals de uitgever omschrijft – 'deze geniale schepper en van een door zijn talenten verscheurd man.'
Het boek **Paulus de boskabouter of het dubbelleven van Jean Dulieu** verschijnt in de maand november bij Uitgeverij Cossee (ISBN 978 90 5936 326 7, ca. € 29,90).

GROTE DULIEU-EXPOSITIE IN GRONINGEN

(Vervolg van pagina 1)
Daarnaast is er dit keer volop aandacht voor Dulieus overige werk, dat tot op heden onderbelicht bleef omdat uitgevers de voorkeur aan Paulus gaven, of omdat de tekeningen uit de jaren na Paulus vaak gemaakt werden zonder vooropgezet plan om ze uit te geven. Daartoe behoren reisillustraties, bomen, landschappen en vooral de in potlood getekende reeks portretten van beroemdheden. Het zijn stuk voor stuk kleine, in cirkels gevangen meesterwerken, waarin enorm veel tijd werd gestoken.
De tentoongestelde werken zijn afkomstig uit drie grote verzamelingen en het museum mag zich gelukkig prijzen dat deze collectioneurs hun medewerking wilden geven. Het originele werk van Jean Dulieu is onder verzamelaars momenteel zeer gewild.
De tentoonstelling opent overigens vijf jaar na het overlijden van de kunstenaar en precies negentig jaar na zijn geboorte.

BOUTERBODE 46 - redactie: Maarten J. de Meulder - postadres: Dobbenwal 47, 9407 AD Assen - mailadres: bouterbode@paulusarchief.nl - drukwerk: De Marge, Groningen - abonnement: € 7,00 voor bode 46 t/m 50 op Ingbank 3945495 tnv Uitg. De Meulder te Assen - of via aankoop in de webwinkel van de uitgeverijwebsite www.demeulder.nl - verantwoording Paulus-illustraties: © erven Jean Dulieu - tijdschriftcode ISSN 1388-2465.

Schrijf ons, blijf schrijven en schrijf nog een keer!

WAAROM DULIEU NA-APEN?

Ik ben niet iemand die snel in de pen klimt, maar na het lezen van de laatste Bouterbode voel ik de noodzaak te reageren.
In de brievenrubriek laat ene Patric weten in staat te zijn het niveau van tekenen van Jean Dulieu te kunnen evenaren, met het idee de Paulus-verhalen te continueren. In één adem laat hij dan weten wel een maand te hebben geoefend en toont als voorbeeld een kaboutekeningen-in-reclamestijl!
In sommige culturen is het vanzelfsprekend dat langlopende stripseries door meer tekenaars worden getekend, maar het werk van Dulieu mag nooit aan dit soort economische argumenten worden opgeofferd! Kijk wat Disney allemaal kapot gegemaakt heeft met als dieptepunt de verkrachting van Winnie de Poeh. Kunt u er voor zorgen dat dit Paulus bespaard blijft? Ik gruwel van het idee dat andere tekenaars met het werk van Dulieu aan de haal gaan en ik kan geen enkele motivatie bedenken die dat legaliseert.
Paulus is de schepping van Jean Dulieu en is het creatief eigendom van de maker. Daar heb je met je vingers af te blijven.
Ik ben eigenlijk nog wel nieuwsgierig naar waarom iemand serieus denkt dat hij met drie maanden oefenen een getalenteerd kunstenaar met vele decennia aan ervaring zou kunnen evenaren. Waarom wil Patric Dulieu sowieso na-apen? Zijn er economische redenen? Wil hij nieuwe Paulus-verhalen maken omdat het geld oplevert? Niet aan beginnen Patric! De sfeer van Dulieu evenaar je nooit, niet in tekst en zeker niet in beeld. Pas als je bomen kunt tekenen - levend en dood - zoals Dulieu dat deed, dan heb je enig recht van spreken. Maar ook dan wil ik je adviseren om zelf iets nieuws te bedenken en niet te leunen op andermans ideeën.
Misschien is deze brief wat emotioneel van toon, maar het is een gevoel dat ik graag met u wil delen. Plaatsing in uw brievenrubriek zou ik op prijs stellen. Evenals toezending van die speciale boekenlegger!

J. van der Wulp
Rotterdam

Naschrift: We begrijpen dat u zich bezorgd maakt over een mogelijke voortzetting van het Paulusverhaal door een andere tekenaar/schrijver, maar u hoeft zich wat dat betreft geen zorgen te maken! Geheel in de lijn met de wensen van de overledene zullen de erfgenamen van Jean Dulieu de rechten van het werk van hun vader niet uit handen geven. Dat we de poging van Patrick Vandebergh in de Bouterbode publiceerden, was om aan te tonen dat het onbegonnen werk is om de stijl van Dulieu na te streven. Patrick tekende een leuk baasje in wat we een Vlaamse stripomgeving zouden kunnen noemen en daar blijft het bij.

ADVERTENTIES BUITENLAND

Ik ben al jarenlang geïnteresseerd in de manier waarop men met boekproducten adverteert. In combinatie met mijn liefhebberij voor de boskabouter leidt dat tot de vraag of u bekend bent met advertenties voor het werk van Jean Dulieu in het buitenland. En heeft u daar dan voorbeelden van?

G. Witholt
Kampen

Naschrift: Er zijn talloze buitenlandse Paulus-advertenties bekend. In het Paulus Archief hebben we ze uit diverse landen, waaronder Duitsland en Japan. Hieronder een voorbeeld.

Nicht der Regen war's, Wawa hat ihn naßgespritzt

Wer ist Wawa?

Paulus weiß es nicht. Aber Wawa kennt ihn! Denn Wawa ist das Spielzeug eines kleinen holländischen Mädchens, und in Holland ist der fröhliche Wichtel schon eine Berühmtheit; jung und alt erfreut sich an ihm wie an einem kleinen Bruder. Man muß ihn einfach gern haben, den stets hilfsbereiten Wichtel mit der kindlichen Herzenseinfalt und dem heiteren Gemüt. In seiner zauberhaften Welt erlebt er mit den Tieren des Waldes Lustiges und Besinnliches.

Paulus, der Waldwichtel, und Wawa, der kleine Elefant
80 S., Großbd., Bunt- u. Schwarzweiß-Zeichng., DM 7,80

Paulus und das Lebenswasser
Paulus u. Joris, der Tummelwupp
Je Bd. 64 S., Bunt- u. Schwarzweiß-Zeichng., DM 4,50

ENGELBERT-VERLAG · BALVE i. W.

Alle brievenschrijvers kregen weer een Paulus-boekenlegger toegestuurd.

PAULUS ZIET ZE VLIEGEN

Precies drie jaar geleden publiceerde Stripschrift Dulieu-dossier #9, dat geheel gewijd was aan de vliegkunsten van de boskabouter (*Paulus krijgt vleugels*).

Nou heeft het Paulus altijd ontbroken aan vleugels, maar dankzij de toverkunsten van Eucalypta vliegt hij zo nu en dan een behoorlijk eindje weg. In de nieuwe uitgave **Paulus en Kenarrepoere** vormt dat vliegen zelfs een belangrijk onderdeel van het verhaal.
Als het Eucalypta niet is die er voor zorgt dat Paulus door de lucht suist, dan is het meestal Oehoeboeroe die de boskabouter helpt om via de lucht van de ene plaats naar de andere te komen. Ook dat vinden we terug in 'Kenarrepoere'.
Onlangs stuitten we op een pagina uit een van de vele schetsboeken van Jean Dulieu, waarin de tekenaar de oude uil alle ruimte geeft om Paulus te laten vliegen. Hij sleept hem van links naar rechts en het ziet er niet naar uit dat het de boskabouter deze keer goed bevalt.
Voor ons is het in elk geval een prachtig kijkje in de keuken van de meester. Een hele pagina speelse fladderigheid en luchtacrobatiek, waarvan verschillende tekeningen als basis dienden voor het Paulus-stripverhaal.
Op dit ene schetsvel zien we tekeningen die later werden uitgewerkt in **Het blokkenplan** (verhaal H), **De mussenklus** (J) en **De heldenmol** (K). Sla de boeken er maar op na en zie hoe dicht de schetsen de uiteindelijke tekeningen benaderden.

Kenarrepoere in aantocht!

Begin september komt Uitgeverij De Meulder met een heuse klassieker onder de Paulusboeken: *Paulus en Kenarrepoere.* Dit vijfde deel in de gouden reeks ligt qua tekst heel dicht bij het oorspronkelijke radiohoorspel uit 1956. De vele en soms vreemde dialogen maken het tot een 'snel' verhaal, goed leesbaar en nog helemaal bij de tijd.

Velen zullen zich ongetwijfeld nog het fragment herinneren waarin Oehoeboeroe een boek schrijft. Het is een Frans boek, waarvan Paulus bij toeval ontdekt dat er niks in staat. 'Niks is misschien niet het juiste woord,' beweert de oude uil, verontwaardigd over Paulus onbegrip. 'Het is een Frans boek en Frans is erg moeilijk. Als je bedenkt dat het Frans is, dan staat er toch nog vrij veel in, nietwaar?'

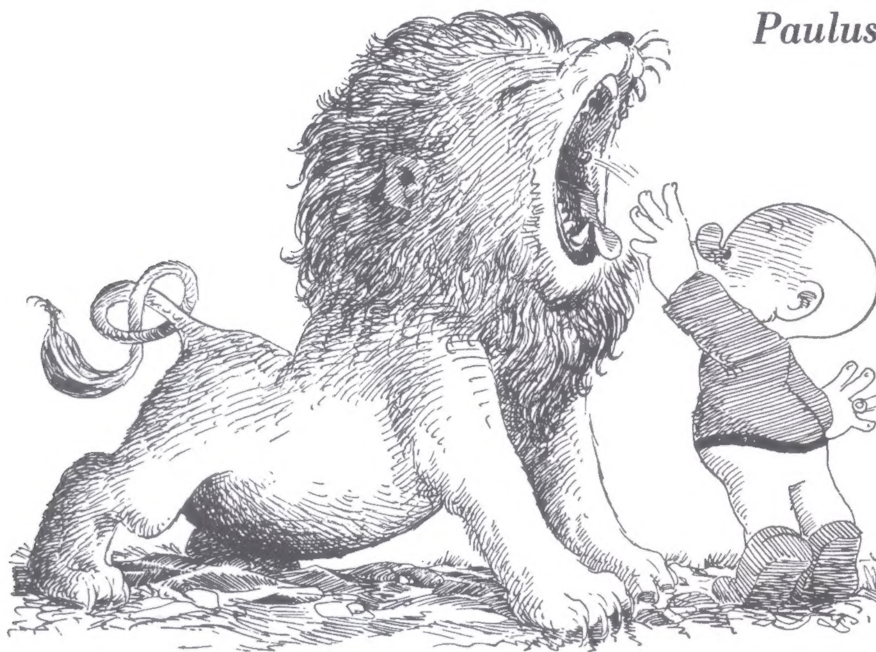

Ook dingen als de toverspreuk 'Petipelus, keniepelus', de ontmoeting met de Franse kabouter ('Ah, mais c'est un hibou!') en de rots Keniepelus komen bij het lezen van het boek opeens weer terug in herinnering.
Dat Prinses Priegeltje in dit boek voor het eerst van zich laat horen, was een belangrijke ontwikkeling in het Paulus-verhaal, waar de dames tot dan toe vertegenwoordigd werden door een heel ander soort vrouwen als Rosa, de echtgenote van Gregorius, en de heks Eucalypta. Met de komst van Priegeltje – waarvan de stem op de radio werd vertolkt door dochter Dorinde – deed de vrouwelijke gratie haar intrede in het grote bos. En dat maakte heel wat los bij zowel Paulus als bij zijn vrienden Oehoeboeroe en Salomo.
Het verhaal **Paulus en Kenarrepoere** wordt overigens vervolgd in het boek **Paulus en Priegeltje**, dat maart volgend jaar verschijnt.

Paulus en Kenarrepoere (deel 5), Uitg. De Meulder, ISBN 978 90 6447 036 3, € 14,90

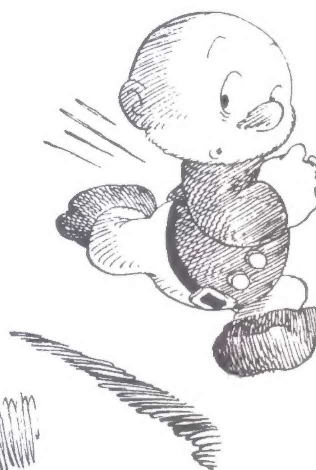
Paulus bedwingt een leeuw

DOOR JEAN DULIEU

Daar stond Paulus nu, ergens in Afrika, tegenover een geweldige leeuw! En die leeuw lachte hem nog uit ook! „Je bent een mannetje van niets! Zelfs voor een ontbijt ben je nog te klein! Kan je eigenlijk brullen?" „Ja," zei Paulus benepen en toen brulde hij. Doch het was maar een heel klein, miezerig brulletje. „Haha," grinnikte Griebel, de leeuw, „dat kan ik beter!" Hij deed zijn geweldige muil open en liet een gebrul horen, waar Paulus koud van werd. Het leek wel onweer! Maar die grote mond bracht Paulus toch op een idee! Hij zocht haastig in zijn broekzak en vond gelukkig nog een pepermuntje. Dat gooide hij in de leeuwenmuil. Griebel was zó verbaasd, dat hij zijn muil dichtklapte en aandachtig op het pepermuntje begon te zuigen. Van die gelegenheid maakte Paulus gebruik om er gauw van door te gaan!

Na een poosje bereikte Paulus buiten adem een hutje en voor dat hutje stond de bosjesbouter hem al op te wachten. „Ik heb —" hijgde Paulus, „ik heb hem overwonnen — met een pepermuntje!" „Grlumf, blupf!" zei de bosjesbouter en hij bekeek Paulus vol bewondering! „Mlummele flup, jij een held! Jij groot leeuwenjager!" Ja, dat vond Paulus ook en hij zette een hoge borst op. „Flappegrl bloeps!" vervolgde de bosjesbouter met een geheimzinnig gezicht, „jij mij pepermuntje geven." „Het spijt me," zei Paulus, „ik heb er niet meer! Dit was mijn laatste." Maar dat wilde de bosjesbouter niet geloven. Natuurlijk was deze grote leeuwenjager met meer pepermuntjes op pad gegaan! „Ik betalen veel voor pepermuntje!" verklaarde de bosjesbouter ernstig, „prfrflf, dat groot wapen tegen leeuw heel veel waard zijn!" Paulus zat er echt een beetje mee. „Ik zou het je heus graag geven, maar ze zijn op!" „Pflipf," sprak de bosjesbouter, „ik niet geloven dat." Hij floot op zijn vingers en dadelijk kwamen een bosjesboutervrouw en een hele boel bosjesbouterkinderen uit de hut gekropen. „Wat een bende bosjesbouters!" dacht Paulus, maar dat zei hij niet, hij deed net of hij het heel gewoon vond. „Ze zijn erg lief," verklaarde hij, terwijl hij één van de bosjesbouterbabies in de wangetjes kneep. „En ze lijken allemaal sprekend op hun pappie!"

De bosjesbouter glom van genoegen. Hij pakte zijn jongste van de grond, hield hem Paulus voor en riep uit: „Wij mooi ruil doen! Ik pepermuntje, jij dit prachtig baby!"

„Wat zeg je daar!" riep Paulus, hevig geschrokken, „wat moet ik met zo'n bosjesbouterbaby doen?" „Wij meer dan genoeg," verzekerde de ontaarde vader, „wij best missen kunnen. Nou?" Paulus was helemaal wit van boosheid! Wat een rare kabouters kon je op deze wereld toch ontmoeten! Stel je voor, een pepermuntje ruilen tegen een bosjesbouterbaby! Paulus was zó boos, dat hij niet eens meer antwoord gaf. Hij trok de reisring van zijn vinger en verdween spoorloos uit Afrika!